

zaaknummer 2013 T 954(1)

12 november 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. J.P.C. van den Bogaard, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum] en op onbekende datum overleden,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven –tot [jaartal]– lid van de Congregatie Fraters Maristen
in Nederland.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 24 juli 2013. Op 21 augustus 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Overste van de Congregatie Fraters Maristen in Nederland. Op 31 oktober 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. J.P.C. van den Bogaard. Namens de Congregatie is verschenen [naam].

2. De klacht

2.1. In 1957, klager was 13 jaar oud, werd klager door zijn adoptieouders naar het [internaat] te [plaats] gestuurd. Aangeklaagde was de docent van de eerste klas en tevens de klassenleraar van klager. Voorts was aangeklaagde verantwoordelijk voor de EHBO, was hij betrokken bij het zangkoor waar klager onderdeel vanuit maakte en was hij regelmatig als zaalwacht op de slaapzaal aanwezig. Klager kwam zodoende veelvuldig met aangeklaagde in contact.

Aangeklaagde gaf klager te kennen dat hij hem een aardige jongen vond en benaderde hem veelvuldig op de –in klagers ogen– meest onlogische momenten. Hij zei dat klager een zeer godsdienstige jongen was en probeerde klager enthousiast te maken voor een leven binnen de Congregatie. In eerste instantie vond klager het plezierig op het internaat. Hij had het gevoel in een warm nest terecht te zijn gekomen. Daarnaast had klager de gelegenheid om zich in zijn vrije tijd te richten op sport, hij was elke dag te vinden in het zwembad.

Aangeklaagde begon klager regelmatig 's avonds bezoekjes te brengen. Omdat er maar één stoel in de kamer aanwezig was, kwam aangeklaagde dan bij klager op zijn bed zitten. Aanvankelijk sprak aangeklaagde met klager over het geloof, maar na verloop van tijd begon aangeklaagde handtastelijk te worden door over de armen en benen van klager heen te wrijven. Na ongeveer één maand tot anderhalve maand begonnen de handtastelijkheden andere vormen aan te nemen. Aangeklaagde begon nu ook het geslachtsdeel van klager te masseren totdat klager een orgasme kreeg. Ook moest klager het geslachtsdeel van aangeklaagde masseren met zijn handen totdat aangeklaagde een orgasme kreeg.

Klager herinnert zich verder dat aangeklaagde twee gezichten had. Enerzijds toonde hij genegenheid voor klager, anderzijds kon aangeklaagde zeer gewelddadig zijn. Aanleiding om klager te 'straffen' was bijvoorbeeld als klager zijn opklapbed niet had ingeklapt tegen de muur, zodat de deur werd geblokkeerd. Aangeklaagde gaf klager dan slaag met zijn sleutelbos of liniaal. Ook strafte aangeklaagde klager, omdat klager geen frater wilde worden en niet in wilde treden. Nadat aangeklaagde klager gestraft had, zocht hij klager vervolgens weer op om het goed te maken. Aangeklaagde zei dan tegen klager dat het voor zijn eigen bestwil was om op harde hand gecorrigeerd te worden. In de dagen daarna kwam aangeklaagde dan vaak bij klager langs op zijn kamer om hem te 'vlijen' en te betasten.

Klager wist niet hoe hij met aangeklaagde en hetgeen hij hem aandeed om moest gaan. De status en het aanzien dat aangeklaagde genoot was van dien aard, dat klager aan niemand durfde te vertellen over het seksueel misbruik.

Na twee jaar is klager van het internaat afgegaan. Gedurende de twee jaren (1957-1959) dat klager op het internaat verbleef werd hij – zo volgt uit het klaagschrift – ongeveer twee keer per maand seksueel misbruikt door aangeklaagde. Ter zitting heeft klager verklaard dat het ook voorkwam dat hij soms drie keer per week door aangeklaagde werd misbruikt, zoals hiervoor omschreven.

2.2. De schoolprestaties van klager leden erg onder het seksueel misbruik, waardoor klager de eerste klas over moest doen en dus nog een extra jaar bij aangeklaagde in de klas zat.

Als gevolg van het seksueel misbruik door aangeklaagde is klager achterdochtig en argwanend richting anderen. Klager staat sceptisch tegenover de R.-K. Kerk.

In zijn dagelijks werk als [functie] heeft klager ook de gevolgen van het seksueel misbruik bij zich gedragen in die zin dat hij erg op zijn hoede was in het contact met de kinderen in [instelling].

2.3. Klager wenst erkenning en excuses te ontvangen voor hetgeen hem door aangeklaagde aan is gedaan. Voorts wenst klager dat openheid van zaken wordt gegeven over het seksueel misbruik door aangeklaagde en dat hier door de R.-K. Kerk verantwoordelijkheid voor wordt genomen.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste van de Congregatie Fraters Maristen in Nederland, de heer [naam], heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld onderzoek te hebben verrichten naar archiefgegevens van het internaat. Dit onderzoek heeft echter enkel namenlijsten en cijferlijsten van leerlingen tot resultaat gehad. Er zijn geen aanwijzingen gevonden waaruit kan worden afgeleid dat het toenmalige gezag mogelijk op de

hoogte is geweest van eventuele misdragingen van aangeklaagde. Ook uit het onderzoek van de Commissie Deetman zijn geen aanwijzingen naar voren gekomen van seksueel misbruik door aangeklaagde.

Echter, bij de Klachtencommissie zijn wel een aantal meldingen ingekomen inhoudende seksueel misbruik door aangeklaagde. Tevens zijn door de Klachtencommissie een tweetal klachten betreffende aangeklaagde gegrond verklaard. Gelet hierop lijkt het aannemelijk dat aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik. In hoeverre klager hiervan slachtoffer is geweest kan de Congregatie ontkennen noch bevestigen.

Overste [naam] heeft duidelijk gemaakt diep geraakt en geschokt te zijn door hetgeen klager stelt dat hem is aangedaan. Wanneer aangenomen mag worden dat aangeklaagde zich daadwerkelijk schuldig heeft gemaakt aan de handelingen zoals omschreven in het klaagschrift, dan acht de Congregatie dit zeer verwerpelijk. In dat geval heeft aangeklaagde op ernstige wijze misbruik gemaakt van zijn positie ten opzichte van aangeklaagde. Overste [naam] heeft namens de Congregatie zijn excuses aangeboden aan klager voor de pijn en het leed dat hem door aangeklaagde is aangedaan. Voorts heeft Overste [naam] aan klager aangeboden een persoonlijk gesprek met hem te voeren.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 56 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende de jaren 1957-1959 is klager veelvuldig seksueel misbruikt door aangeklaagde. Dit seksueel misbruik bestond erin dat klager moest dulden dat hij door aangeklaagde werd betast, waaronder het masseren van zijn geslachtsdeel totdat hij een orgasme kreeg. Voorts diende klager op zijn beurt het geslachtsdeel van aangeklaagde te masseren totdat aangeklaagde een orgasme kreeg.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Voorts wordt de klacht van klager ondersteund door een tweetal reeds gegrond verklaarde klachten, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2011T614(1) en 2011T424. Deze beide klachten zien op seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde in een andere periode en op een ander internaat dan in onderhavige klacht aan de orde is. Zij kunnen evenwel ter ondersteuning van de klacht van klager dienen. Uit beide klachten volgt immers dat aangeklaagde grensoverschrijdend seksueel gedrag vertoonde jegens zijn leerlingen.

Tevens heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de formulieren ‘Toestemming gebruik melding als steunbewijs’ in de zaken met de zaaknummers 2011T580, 2013T972 en 2013T954, waarin eveneens wordt geklaagd over seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde, onder meer bestaande uit, poging tot verkrachting en oraal en anaal misbruik.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen. Aangeklaagde was immers een van de leraren van klager en tevens zijn klassenleraar. Daarnaast was aangeklaagde als frater verbonden aan de Congregatie welke als doelstelling had om jonge mensen te begeleiden naar volwassenheid en hen te maken tot gelukkige mensen. Deze doelstelling heeft aangeklaagd door zijn handelen niet nagestreefd.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Ambtshalve merkt de Klachtencommissie op dat klager zich, bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager, voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Fraters Maristen in Nederland de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 12 november 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, Zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.